

Motion

1983/84: 2018

Karl Björzén och Anders Andersson Åtgärder mot miljöförstöring

Från mellaneuropeiska länder som Västtyskland, Tjeckoslovakien, Schweiz och Österrike har under senare år rapporterats skador på växande skog av sådan omfattning att man där allvarligt befarar en ekologisk katastrof i form av en snabbt växande skogsdöd. Olika åtgärder har diskuterats och vidtagits för att genom snabb aktion bekämpa den hotande katastrofen. Västtyskland har t. ex. skärpt sina utsläppsnormer, startat ett omfattande forskningsprogram och tagit upp hela frågan inom EG.

Under den senaste tiden har även från olika delar av vårt land rapporterats skador av överraskande stor och därför oroande omfattning. Inventering av skadorna pågår i flera län. I värsta fall kan det visa sig att hotet om en ekologisk katastrof omfattar även stora delar av den svenska skogen.

I den inhemska debatten har detta hot mot vår miljö nästan helt kopplats till frågan om försurning av mark och vatten. Det torde emellertid vara så, att man faktiskt inte säkert vet vad som orsakar skogsdöden. Försurningen är med stor sannolikhet en bidragande orsak, men troligen är det flera faktorer som samverkar. Andra föroreningar av luft, mark och vatten, bilavgaserna och andra förbränningsavgaser, luftens ökade ozonhalt, klimatförändringar, svampar, bakterier och insekter hör till de många misstänkta faktorerna i de skilda teorier som lanserats av olika vetenskapsmän. Från många håll höjs rop om begränsning av all förbränning.

En snabbt ökande skogsdöd skulle naturligtvis innebära en fruktansvärd miljökatastrof, vars omfattning och konsekvenser är svåra att överblicka. Förutom stora ekologiska förändringar kan man skönja svåra konsekvenser för friluftsliv och turism, skogsbruk och skogsindustri, energipolitik, klimat, folkhälsa, handels- och bytesbalans, sysselsättning och välfärd.

I ekonomiska termer är det enklast att belysa tänkbara konsekvenser för skogsindustrin, som nu har exportinkomster om ca 38 miljarder kronor per år och en ringa importandel i sina produktionskostnader. Många skogsägare kan drabbas av katastrofala förluster, och den sammanlagda förlusten för vårt folkhushåll kan bli enorm.

En genomgripande omprövning av energipolitiken kan visa sig bli nödvändig. De ekonomiska konsekvenserna av en sådan omprövning förefaller inte behöva bli särskilt svåra, eftersom ökad användning av vattenkraft, kärnenergi, solenergi och vindkraft utgör realistiska alternativ. Problemen på energiområdet torde främst komma att gälla psykologisk omställning och omvärdering av olika miljö- och säkerhetsaspekter.

Klarläggande av skogsdödens orsaker kan befaras ta avsevärd tid, även om

detta område prioriteras vid fördelningen av forskningsresurser. Samtidigt förefaller det vara ytterst angeläget att snabbt komma i gång med alla de motåtgärder man med dagens kunskaper kan bedöma som riktiga och rimliga. De sträcker sig över ett stort fält från internationell samverkan till en mängd inhemska detaljfrågor. De kan gälla t. ex. avgasrening på motorfordon och värmecentraler, ökad elkraftsanvändning, bl. a. för ökad användning av solenergi med hjälp av värmepumpar, introduktion av kärnvärme, ökad utbyggnad av vattenkraft och/eller vindkraft.

Jordbruksministern har nyligen meddelat att regeringen skall tillsätta en särskild grupp, som skall föreslå insatser för att minska försurningen av mark och vatten. Gruppen skall utvärdera resultatet av det fleråriga program för åtgärder mot svavelutsläpp, vars sista etapp skall genomföras under år 1984, och därefter utarbeta ett nytt program och förslag till reningskrav vid olika förbränningsanläggningar m. m.

Detta initiativ är naturligtvis välkommet. Det alarmerande hotet om snabbt ökande skogsdöd och bristande kunskaper om dess orsaker nödvändiggör dock enligt vår uppfattning en bredare och mera genomgripande men samtidigt snabbare insats för att öka beredskapen och initiera åtgärder för fortsatt bekämpning av de oroande tendenserna till en ekologisk katastrof. Vi föreslår att en särskild kommission tillsätts för denna angelägna uppgift. Samtidigt föreslår vi att de stater som undertecknat konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar tillställs en begäran om påskyndande av och tidsgränser för konkreta åtgärder.

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en särskild kommission bör tillsättas med uppgift att föreslå lämpliga åtgärder för bekämpning av den ekologiska katastrof som hotar landets skogar,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hänvändelse till de stater som undertecknat konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar.

Stockholm den 25 januari 1984

KARL BJÖRZÉN (m)

ANDERS ANDERSSON (m)